

MPPSC

**Previous Year Paper
Assistant Professor
Sanskrit Astrology 2017**

Assistant Professor Exam - 2017

(Final Answer Key)

Sanskrit Astrology

Q.No: 1 ग्रहाः केन वायुना प्रेरिताः पश्चिमाभिमुखं गच्छन्तोऽवलोक्यन्ते ?

A संवहेन

B विवहेन

C प्रवहेन

D आवहेन

Q.No: 2 तात्कालिकार्केऽयनांशयोगेन भवति -

A सायनसूर्यः

B सायनचन्द्रः

C भोग्यकालः

D निरयणसूर्यः

Q.No: 3 शनिरूच्यस्थो भवति -

A तुलाराशौ 20 अंशे

B मेषराशौ 20 अंशे

C

तुलाराशौ 10 अंशे
D मेषराशौ 10 अंशे

Q.No: 4 क्रीडास्थलं स्थानं भवति -
A चन्द्रस्य
B बुधस्य
C गुरोः
D भौमस्य

Q.No: 5 अस्थिकारकोऽस्ति -
A चन्द्रः
B बुधः
C गुरुः
D सूर्यः

Q.No: 6 पूर्वदिशायां बली भवति -
A चन्द्रः
B बुधः
C शनिः
D

सूर्यः

Q.No: 7 सदैव वक्रगत्या भ्रमति -

A सूर्यः

B चन्द्रः

C राहुः

D गुरुः

Q.No: 8 जन्मसमये मुन्था भवति -

A प्रथमभावे

B द्वितीयभावे

C दशमभावे

D द्वादशभावे

Q.No: 9 इष्टकालस्यारम्भो भवति -

A अर्कोदयात्

B सूर्यास्तात्

C चन्द्रोदयात्

D ब्रह्ममुहूर्तोदयात्

Q.No: 10 सूर्योदयात् सूर्योदयं यावद् भवति -

A चान्द्रदिनम्

B सावनदिनम्

C नाक्षत्रदिनम्

D सौरदिनम्

Q.No: 11 मातुलकारकः ग्रहोऽस्ति -

A चन्द्रः

B बुधः

C शनिः

D सूर्यः

Q.No: 12 कालपुरुषस्य वस्तिस्थानस्थराशिरस्ति -

A मेषः

B तुला

C धनुः

D कुम्भः

Q.No: 13	गुरुः मूलत्रिकोणस्थो भवति -
A	तुलाराशौ 01 अंशतः 20 अंशपर्यन्तम्
B	मेषराशौ 01 अंशतः 10 अंशपर्यन्तम्
C	धनुराशौ 01 अंशतः 10 अंशपर्यन्तम्
D	मीनराशौ 01 अंशतः 20 अंशपर्यन्तम्

Q.No: 14	भौमस्य शत्रुरस्ति -
A	चन्द्रः
B	बुधः
C	शनिः
D	सूर्यः

Q.No: 15	विंशोत्तर्यामेकोनविंशतिवर्षाणाम्महादशा भवति -
A	शनेः
B	सूर्यस्य
C	बुधस्य
D	गुरोः

Q.No: 16 मकरादिषड्राशिषु भवति -

- A दक्षिणायनम्
B उत्तरायणम्
C संवत्सरायणम्
D वर्षायनम्

Q.No: 17 भौमस्य वर्णोऽस्ति -

- A विप्रः
B क्षत्रियः
C वैश्यः
D शूद्रः

Q.No: 18 पश्चिमे बली भवति -

- A चन्द्रः
B बुधः
C शनिः
D गुरुः

Q.No: 19 अहर्निशं बली भवति -

- A

	भौमः
B	बुधः
C	शनिः
D	गुरुः

Q.No: 20	षड्वर्गमध्ये न परिगण्यते -
A	होरा
B	द्रेष्काणः
C	नवमांशः
D	सप्तमांशः

Q.No: 21	प्रथमद्रेष्काणस्य स्वामी भवति -
A	नारदः
B	अगस्तिः
C	दुर्वासा
D	वसिष्ठः

Q.No: 22	मेषराशौ पञ्चमनवमांशस्य स्वामी भवति -
A	

	सूर्यः
B	बुधः
C	शनिः
D	गुरुः

Q.No: 23	अंशादिदैनिकग्रहगतिं गतैष्यदिवसादिना संङ्गुण्य षष्ट्या विभज्य भवति -
A	कलादिभयातम्
B	अंशादिभभोगः
C	अंशादिग्रहचालनफलम्
D	कलादिनक्षत्रम्

Q.No: 24	48000 इति यदि भभोगेन विभज्यते तदा प्राप्यते -
A	भयातम्
B	चन्द्रगतिः
C	भौमगतिः
D	राहुगतिः

Q.No: 25	यदि दिनार्धतः इष्टघटी विशुद्धा भवति तदा जायते -
A	पूर्वनतम्

- B पश्चिमनतम्
C उत्तरनतम्
D दक्षिणनतम्

Q.No: 26 मुन्थायाः दैनिकगतिः भवति -

- A 2 कला
B 3 कला
C 4 कला
D 5 कला

Q.No: 27 यदि सर्वग्रहाः केन्द्रे पणफरे च भवन्ति तदा योगो भवति -

- A इक्कबालः
B इन्दुवारः
C इत्थशालः
D ईसराफः

Q.No: 28 कालपुरुषस्य हृदयस्थराशिरस्ति -

- A मेषः
B मिथुनः
C कर्कः

D मकरः

Q.No: 29 ईसराफयोगस्यापरसंज्ञाऽस्ति -

A इक्कबालः

B इन्दुवारः

C इत्थशालः

D मुसरिफः

Q.No: 30 कम्बूलयोगस्य भेदाः सन्ति -

A 12

B 16

C 18

D 20

Q.No: 31 प्रकृतिशब्देन संख्यायाः बोधो भवति -

A 09

B 10

C 21

D 31

Q.No: 32 मेषराशे: लङ्कोदयमानमस्ति -

A 199

B 299

C 278

D 280

Q.No: 33 जन्मतः एकादशदिने भवति -

A पुंसवनसंस्कारः

B नामकरणसंस्कारः

C चूडाकर्मसंस्कारः

D अन्नप्राशनसंस्कारः

Q.No: 34 चूडाकर्मसंस्कारे ग्राह्यं नक्षत्रमस्ति -

A भरणी

B रोहिणी

C आर्द्रा

D ज्येष्ठा

Q.No: 35 ऋग्वेदस्याधिपतिरस्ति -

A	सूर्यः
B	भौमः
C	गुरुः
D	शुक्रः

Q.No: 36	ब्रह्मौदनपाकसंस्कारः क्रियते -
A	नामकरणान्तरम्
B	उपनयनान्तरम्
C	चौलकर्मनन्तरम्
D	विवाहानन्तरम्

Q.No: 37	प्रथमगर्भोत्पन्नजातकस्य विवाहे निषिद्धाऽस्ति -
A	द्वितीयातिथिः
B	पञ्चमीतिथिः
C	दशमीतिथिः
D	जन्मतिथिः

Q.No: 38	कासरयोनिरस्ति -
A	अश्विनीनक्षत्रस्य

B	हस्तनक्षत्रस्य
C	रोहिणीनक्षत्रस्य
D	उत्तराभाद्रपदनक्षत्रस्य

Q.No: 39 अहिसंज्ञकनक्षत्रस्य गणोऽस्ति -

A	देवः
B	मनुष्यः
C	राक्षसः
D	अमरः

Q.No: 40 मध्यानाडी भवति -

A	अश्विनीनक्षत्रस्य
B	स्वातीनक्षत्रस्य
C	अनुराधानक्षत्रस्य
D	रेवतीनक्षत्रस्य

Q.No: 41 सूर्यः सिंहराशौ मूलत्रिकोणे भवति -

A	25 अंशान् यावत्
B	27 अंशान् यावत्
C	20 अंशान् यावत्

D 30 अंशान् यावत्

Q.No: 42 ग्रहतः दशमस्थग्रहो भवति -

A तात्कालिकमित्रम्

B तात्कालिकशत्रुः

C तात्कालिकसमः

D अधिमित्रम्

Q.No: 43 'मुद्रां परं पुण्यं राज्यवृद्धिं च पैतृकम्' इत्यस्य विचारः करणीयः -

A प्रथमभावतः

B चतुर्थभावतः

C सप्तमभावतः

D दशमभावतः

Q.No: 44 कण्टकसंज्ञाऽस्ति -

A केन्द्रस्य

B पणफरस्य

C त्रिकोणस्य

D त्रिकस्य

Q.No: 45 'शीघ्रोऽल्पभागैर्घनभागमन्देऽग्रस्थे' निजं तेज उपाददीत' इत्यस्यां स्थितौ योगो भवति -

A इत्थशालः

B इन्दुवारः

C इक्कबालः

D कम्बूलः

Q.No: 46 जन्मलग्नतस्त्रिकभावेषु स्थितश्चन्द्रः शुभग्रहैर्दृष्टः स्यात्तर्ह्यरिष्टो भवति -

A अष्टमवर्षे

B द्वादशवर्षे

C चतुर्थवर्षे

D पञ्चमवर्षे

Q.No: 47 पञ्चमेशः सन्ततिहानिकरो भवति -

A 1, 4, 7 भावेषु

B 2, 10, 11 भावेषु

C 3, 5, 9 भावेषु

D 6, 8, 12 भावेषु

Q.No: 48 उपनयनसंस्कारस्य उत्तमकालोः भवति -

A

	पूर्वाह्नकालः
B	मध्याह्नकालः
C	अपराह्नकालः
D	सायंकालः

Q.No: 49	नामकरणमुहूर्तोऽशुभो भवति-
A	तृतीयायाम्
B	पञ्चम्याम्
C	अष्टम्याम्
D	नवम्याम्

Q.No: 50	'नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात्' सम्यक् परिहारोऽस्ति -
A	तारादोषस्य
B	गणदोषस्य
C	भूकूटदोषस्य
D	नाडीदोषस्य

Q.No: 51	विवाहे लग्नभङ्गयोगो भवति -
A	यदि एकादशे शनिः स्यात्
B	

यदि द्वितीये शुक्रः स्यात्

C यदि लग्नेशः पञ्चमे स्यात्

D यदि भौमः दशमे स्यात्

Q.No: 52 पूर्वदिशायां दिक्शूलो भवति -

A ज्येष्ठायाम्

B भरण्याम्

C आश्लेषायाम्

D रेवत्याम्

Q.No: 53 गृहारम्भे वर्जितोऽस्ति -

A चन्द्रवारः

B गुरुवारः

C शनिवारः

D रविवारः

Q.No: 54

जीर्णगृहप्रवेशे ग्राह्यमासः नास्ति -

- A श्रावणः
- B कार्तिकः
- C आषाढः
- D मार्गशीर्षः

Q.No: 55 उत्तरदिशि उन्नता दक्षिणदिशि च निम्ना भूमिः भवति -

- A गोवीथी
- B यमवीथी
- C गजवीथी
- D जलवीथी

Q.No: 56 सूर्यास्तसमये एकघनहस्तगते पूरितं जलं यदि प्रातः कालेऽवशिष्टं दृश्यते तदा भूमिः भवति -

- A शुभा
- B अशुभा
- C मध्यमा
- D नेष्टा

Q.No: 57 अपस्माररोगस्य सम्भावना भवति -

- A यदि गृहसम्मुखे स्तम्भः स्यात्
- B यदि गृहस्य मध्यभागे वृक्षः स्यात्
- C यदि गृहद्वारं देवगृहेण विद्धं स्यात्
- D यदि गृहसम्मुखे कूपः स्यात्

Q.No: 58 यदि द्वारं स्वयमुद्घाटितं स्यात्तर्हि भवति -

- A उन्मादरोगकारकम्
- B चोरभयम्
- C वित्तप्रदायकम्
- D सुखदायकम्

Q.No: 59 चतुःषष्टिपदवास्तुविन्यासे पूर्वदिशि स्थानं भवति -

- A अग्नेः
- B इन्द्रस्य

C	कुबेरस्य
D	वरुणस्य

Q.No: 60 चतुःषष्टिपदवास्तुविन्यासे ब्रह्मणः पदानि भवन्ति -

A	4
B	9
C	12
D	16

Q.No: 61 गृहनिकटे फलिनाः वृक्षाः भवन्ति -

A	पुत्रलाभाय
B	सन्ततिनाशाय
C	द्रव्यलाभाय
D	कीर्तिलाभाय

Q.No: 62 गृहनिर्माणं न कर्तव्यम् -

A	विष्णुमन्दिरस्य सम्मुखे
---	-------------------------

- B ब्रह्मदेवस्य मन्दिरस्य पृष्ठे
C जैनमन्दिरस्य पार्श्वे
D शिवमन्दिरस्य पृष्ठे

Q.No: 63 यदि भूमिखननकाले खर्परः प्राप्यते तदा भवति -

- A गृहसुखम्
B आयुवृद्धिः
C कलहः
D रोगः

Q.No: 64 चतुःषष्टिपदवास्तौ सार्धैकपदवतां देवानां संख्या भवति -

- A 2
B 4
C 6
D 8

Q.No: 65 'क' वर्गस्याधिपतिरस्ति -

- A

	शुनकः
B	विडालः
C	मूषकः
D	सर्पः

Q.No: 66	ईशानकोणप्लवा भूमिः भवति -
A	श्रीसुखदायिनी
B	मृत्युदायिनी
C	शोकप्रदायिनी
D	उद्वेगकारिणी

Q.No: 67	अवमसंज्ञाऽस्ति -
A	सावनदिनस्य
B	नाक्षत्रदिनस्य
C	क्षयतिथेः
D	चान्द्रदिनस्य

Q.No: 68 युधिष्ठिरस्य राज्याभिषेकसमये सप्तर्षिमण्डलमासीत् -

A मघायाम्

B उत्तराफाल्गुन्याम्

C हस्ते

D चित्रायाम्

Q.No: 69 सप्तर्षिमण्डलमेकस्मिन्नक्षत्रे तिष्ठति -

A 700 वर्षाणि यावत्

B 200 वर्षाणि यावत्

C 500 वर्षाणि यावत्

D 100 वर्षाणि यावत्

Q.No: 70 सप्तर्षिमण्डले प्राचि स्थितोऽस्ति -

A मरीचिः

B वसिष्ठः

C

	अत्रिः
D	पुलहः

Q.No: 71	यद्यंगिरोल्कादिभिः पीडितः स्यात्तदा दुःखं भवति -
A	देवानाङ्कृते
B	सर्पाणाङ्कृते
C	जानिनाङ्कृते
D	राक्षासानाङ्कृते

Q.No: 72	अचला संज्ञा अस्ति -
A	चन्द्रमसः
B	पृथिव्याः
C	शर्मिष्ठायाः
D	रेवत्याः

Q.No: 73	वायव्यमण्डलस्य नक्षत्रमस्ति -
----------	-------------------------------

A	भरणी
B	रोहिणी
C	मृगशिरा
D	पुष्यः

Q.No: 74 रोहिणीनक्षत्रं स्थितं विद्यते -	
A	इन्द्रमण्डले
B	वरुणमण्डले
C	आग्नेयमण्डले
D	वायव्यमण्डले

Q.No: 75 रोहिणीचन्द्रसमागमस्य फलं विचार्यते -	
A	आषाढकृष्णपक्षे
B	फाल्गुनकृष्णपक्षे
C	चैत्रकृष्णपक्षे
D	वैशाखकृष्णपक्षे

Q.No: 76 चित्रायारुत्तरेऽस्ति -

- A लुब्धकः
- B अगस्त्यः
- C कृत्तिका
- D अपांवत्सः

Q.No: 77 स्वातीयोगस्य विचारः न भवति -

- A आषाढकृष्णपक्षे
- B फाल्गुनकृष्णपक्षे
- C चैत्रकृष्णपक्षे
- D ज्येष्ठकृष्णपक्षे

Q.No: 78 तुला दुहिताऽस्ति -

- A विष्णोः
- B शिवस्य

C	ब्रह्मणः
D	यमस्य

Q.No: 79 प्रावृट्संज्ञाऽस्ति -

A वसन्तर्तोः

B ग्रीष्मर्तोः

C वर्षर्तोः

D शरदृतोः

Q.No: 80 तार्किकाणाम्मते बिन्दुरस्ति -

A अविभाज्यः

B सूक्ष्मः

C विभाज्यः

D परमाणुः

Q.No: 81 वृत्तपरिधिखण्डम्भवति -

A

	जीवा
B	चापम्
C	व्यासः
D	त्रिज्या

Q.No: 82	त्रिज्यावृत्तमस्ति -
A	कदम्बवृत्तम्
B	अहोरात्रवृत्तम्
C	महद्वृत्तम्
D	लघुवृत्तम्

Q.No: 83	गोलोपरिगतवृत्तस्य केन्द्रसंख्या भवति -
A	1
B	2
C	3
D	4

Q.No: 84	
----------	--

भूकेन्द्रात् सर्वतो बहिः कक्षास्ति -

- A चन्द्रस्य
- B सूर्यस्य
- C शनेः
- D नक्षत्रस्य

Q.No: 85 पूर्वापरवृत्तस्य पृष्ठीयकेन्द्रमस्ति -

- A ध्रुवस्थानम्
- B समस्थानम्
- C कदम्बस्थानम्
- D पूर्वस्वस्तिकम्

Q.No: 86 पूर्वाचार्याणाम्मतेन लङ्का स्थितास्ति -

- A ध्रुवदेशे
- B मेरौ
- C निरक्षे
- D

महोदधौ

Q.No: 87 गोले द्वयोः त्रिज्यावृत्तयोः सम्पातयोरन्तरम्भवति -

A 3 राशयः

B 6 राशयः

C 9 राशयः

D 12 राशयः

Q.No: 88 राहुःपातोऽस्ति -

A चन्द्रस्य

B सूर्यस्य

C शनेः

D भौमस्य

Q.No: 89 उदयलग्नतः नवत्यंशैः भवति -

A क्रान्तिवृत्तम्

B दृक्क्षेपवृत्तम्

C विषुवदवृत्तम्

D अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 90 द्युज्याचापेन निर्मितम्भवति -

A क्रान्तिवृत्तम्

B समवृत्तम्

C याम्योत्तरवृत्तम्

D अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 91 अक्षांशाः भवन्ति -

A याम्योत्तरवृत्ते

B समवृत्ते

C विषुवदवृत्ते

D अहोरात्रवृत्ते

Q.No: 92

विषुवांशाः भवन्ति -

- A याम्योत्तरमण्डले
- B सममण्डले
- C नाडीमण्डले**
- D अहोरात्रमण्डले

Q.No: 93 स्पष्टलम्बनं भवति -

- A याम्योत्तरवृत्ते
- B क्रान्तिवृत्ते**
- C विषुवद्वृत्ते
- D पूर्वापरवृत्ते

Q.No: 94 यदि कुज्या भुजः क्रान्तिज्या च कोटिः स्यात्तदा कर्णो भवति:

- A पलकर्णः
- B अग्रा**
- C तद्धतिः

D त्रिज्या

Q.No: 95 यदि तद्धतिः कर्णः समशङ्कुश्च कोटिः स्यात्तदा भुजः भवति -

A अक्षज्या

B पलभा

C अग्रा

D कुज्या

Q.No: 96 'लब्धोनरात्रिरहिता' अत्रोनरात्रिशब्दस्य अर्थोऽस्ति -

A रात्रिरहिता

B क्षयतिथिः

C रात्रिसहिता

D अधिदिनम्

Q.No: 97 एकस्मिन् महायुगे सूर्यचन्द्रभगणान्तरम्भवति -

A महायुगीयक्षयमासाः

B

महायुगीयअधिमासाः

c महायुगीयचन्द्रमासाः

D महायुगीयसौरमासाः

Q.No: 98 यदि मध्यमभूपरिधिः लम्बज्यया गुण्यते त्रिज्यया च विभज्यते तदा जायते -

A स्पष्टचन्द्रव्यासः

B स्पष्टभूव्यासः

c स्पष्टभूपरिधिः

D स्पष्टचन्द्रपरिधिः

Q.No: 99 सन्निहितं सरः इत्यनेनाभिप्रेतमस्ति -

A उज्जयिनी

B लङ्का

C शृङ्गेरी

D कुरुक्षेत्रम्

Q.No: 100

सूर्यसिद्धान्तानुसारम्भूमध्यरेखादेशो नास्ति -

- A देवौकः
- B अवन्ती
- C रोहीतकम्
- D प्रयागः

Q.No: 101 पञ्चकसंज्ञकनक्षत्रेषु स्तम्भारोपणस्य फलं भवति -

- A समम्
- B शुभम्
- C अशुभम्
- D पराजयः

Q.No: 102 पुत्रस्य विवाहात्परं कन्यायाः विवाहः न करणीयः -

- A षड्मासाभ्यन्तरे
- B पञ्चमासाभ्यन्तरे
- C नवमासाभ्यन्तरे
- D दशमासाभ्यन्तरे

Q.No: 103 अश्विनीशतभिषानक्षत्रयोः योनिरस्ति -

- A कुञ्जरः
- B अहिः
- C व्याघ्रः
- D हयः

Q.No: 104 मध्यनाड्यस्ति -

- A ज्येष्ठायाः
- B हस्तस्य
- C पुष्यस्य
- D कृत्तिकायाः

Q.No: 105 यदि गृहद्वारम्भार्गात् वेधितं स्यात्तर्हि फलम्भवति -

- A माननाशः
- B व्यर्थव्ययः
- C मृत्युः
- D चर्मरोगः

Q.No: 106 भूमे: प्लवोऽग्निकोणे स्यात्तर्हि फलम्भवति -

A गृहनाशः

B धनलाभः

C दाहः

D रोगः

Q.No: 107 यदि नागपृष्ठभूमौ वासः स्यात्तर्हि फलम्भवति -

A भवनहानिः

B भवनहानिः

C धनहानिः

D पुत्रहानिः

Q.No: 108 तिथेः भोगकालः भवति -

A सौरदिनम्

B चान्द्रदिनम्

C नक्षत्रदिनम्

D सावनदिनम्

Q.No: 109

'राशिलिप्ताष्टमो भागः' भवति -

A प्रथमज्या

B पूर्णज्या

C त्रिज्या

D द्युज्या

Q.No: 110 चतुर्विंशतिज्यायाः मानमस्ति -

A 4338

B 5060

C 3438

D 3834

Q.No: 111 प्रथमोत्क्रमज्या भवति -

A 3

B 5

C 7

D 9

Q.No: 112 परमक्रान्तिज्या भवति -

A 1297

B	1397
C	1497
D	1597

Q.No: 113	नक्षत्रभोगमानमस्ति -
A	720 कला
B	800 कला
C	820 कला
D	900 कला

Q.No: 114	सूर्यसिद्धान्तमतानुसारं नागकरणम्भवति -
A	कृष्णचतुर्दश्याः पूर्वार्धभागे
B	कृष्णचतुर्दश्याः उत्तरार्धभागे
C	अमावस्यायाः पूर्वार्धभागे
D	अमावस्यायाः उत्तरार्धभागे

Q.No: 115	सूर्यसिद्धान्तमतानुसारम्महायुगेऽयनांशभगणाः भवन्ति-
A	600
B	1200
C	

	2400
D	2700

Q.No: 116	कुदिनम्भवति -
A	सौरदिनम्
B	सावनदिनम्
C	चान्द्रदिनम्
D	नाक्षत्रदिनम्

Q.No: 117	पितृणामहोरात्रम्भवति -
A	सौरमासः
B	नाक्षत्रमासः
C	सावनमासः
D	चान्द्रमासः

Q.No: 118	भास्करोक्तमनुष्यमानं नास्ति -
A	सौरमानम्
B	बार्हस्पत्यमानम्
C	चान्द्रमानम्

D नाक्षत्रमानम्

Q.No: 119 सूतकविचारः भवति -

A सौरमानेन

B चान्द्रमानेन

C सावनमानेन

D नाक्षत्रमानेन

Q.No: 120 दर्शान्ततोऽग्रे सङ्क्रान्तिकालपर्यन्तं भवति -

A अवमशेषः

B अधिमासशेषः

C दिनार्धशेषः

D रात्र्यर्धशेषः

Q.No: 121 अक्षांशकोटिज्या भवति -

A अक्षज्या

B लम्बज्या

C त्रिज्या

D क्रान्तिज्या

Q.No: 122 भास्करमतेन कुपरिधिमानं भवति -

- A 9467 योजनानि
- B 6947 योजनानि
- C 7694 योजनानि
- D 4967 योजनानि**

Q.No: 123 मृदुच्चेन हीनो ग्रहो भवति -

- A शीघ्रकेन्द्रम्
- B मन्दकेन्द्रम्**
- C ग्रहकेन्द्रम्
- D कोटिकेन्द्रम्

Q.No: 124 सिद्धान्तशिरोमणिमतेऽमावस्यायाः पूर्वार्धे करणम्भवति -

- A भद्रा
- B शकुनिः
- C चतुष्पदः**
- D नागः

Q.No: 125 'यच्छाद्यसञ्छादकमण्डलैक्यखण्डं शरोनम्' भवति -

- A सूर्यग्रहणम्
- B चन्द्रग्रहणम्
- C स्थगितप्रमाणम्
- D वलनम्

Q.No: 126 परमचन्द्रविक्षेपकलाः भवन्ति -

- A 270
- B 290
- C 310
- D 370

Q.No: 127 चन्द्रग्रहणस्य मध्यो भवति -

- A अमान्ते
- B पूर्णिमादौ
- C पूर्णिमान्ते
- D चतुर्दश्यादौ

Q.No: 128 स्पर्शकाले छाद्यछादकबिम्बयोरन्तरम्भवति -

A शरमानैक्यार्धम्

B मानैक्यार्धम्

C स्थित्यर्धम्

D विमर्दार्धम्

Q.No: 129 क्रान्तिवृत्ते भ्रमणं करोति -

A चन्द्रः

B शरः

C भूभा

D कदम्बः

Q.No: 130 नाडीवलययन्त्रेण ज्ञानं भवति-

A मानकसमयस्य

B सूर्योदयकालस्य

C स्थानीयसमयस्य

D चन्द्रास्तकालस्य

Q.No: 131 अक्षांशक्रान्तयोः संस्कारेण भवन्ति -

- A पलांशाः
- B दिगङ्गशाः
- C उन्नतांशाः
- D नतांशाः

Q.No: 132 अक्षांशस्पर्शज्याक्रान्तिस्पर्शज्ययोः गुणनफलं भवति -

- A द्युज्या
- B चरज्या
- C कुज्या
- D अन्त्या

Q.No: 133 दिसम्बरमासस्य 22 तमे दिनाङ्के परमक्रान्तिज्यायाः मानम्भवति -

- A 23 अंशाः 27 कलाः
- B 24 अंशाः 27 कलाः
- C 24 अंशाः 01 कलाः
- D 24 अंशाः 00 कलाः

Q.No: 134

	समाटयन्त्रस्य निर्माणम्भवति -
A	क्रान्तिवृत्तीयधरातले
B	नाडीवृत्तीयधरातले
C	समवृत्तीयधरातले
D	कदम्बवृत्तीयधरातले

Q.No: 135	समाटयन्त्रात् ज्ञानमवगच्छते -
A	ग्रहाणां पूर्वोत्तरलङ्घनस्य
B	ग्रहनक्षत्राणां याम्योत्तरलङ्घनस्य
C	चन्द्रोदयस्य पूर्वोत्तरलङ्घनस्य
D	ग्रहनक्षत्राणामुदयास्तयोः

Q.No: 136	शङ्कुच्छाया याम्योत्तरा भवति -
A	सूर्योदये
B	स्थानीयमध्याह्ने
C	सूर्यास्ते
D	मध्याह्ने

Q.No: 137 उन्नतांशज्या कथ्यते -

A शङ्कुः

B शङ्कुच्छाया

C पलभा

D क्रान्तिज्या

Q.No: 138 याम्योत्तरे क्षितिजाद् ध्रुवोन्नतिः भवति -

A क्रान्त्यंशाः

B लम्बांशाः

C अक्षांशाः

D नतांशाः

Q.No: 139 शङ्कुभुजयोर्वर्गयोगमूलम्भवति -

A ग्रहकर्णः

B मन्दकर्णः

C शीघ्रकर्णः

D पलकर्णः

Q.No: 140

अभीष्टकाले ग्रहनक्षत्रयोः क्रान्तेः ज्ञानं क्रियते -

- A समाटयन्त्रेण
- B चक्रयन्त्रेण**
- C नाडीवल्यन्त्रेण
- D तुरीययन्त्रेण

Q.No: 141 विषुवद्वाग्रगा रेखा द्योतिका भवति -

- A परमाल्पदयुज्यायाः
- B क्षितिज्यायाः
- C अक्षज्यायाः
- D पलभायाः**

Q.No: 142 मध्याह्ने सूर्यः प्रतिदिनं लङ्घनं करोति -

- A पूर्वापरवृत्तस्य
- B याम्योत्तरवृत्तस्य**
- C उन्मण्डलवृत्तस्य
- D कालवृत्तस्य

Q.No: 143

रोहिणीनक्षत्रत आग्नेय्यां दिशि चन्द्रमा यदि स्यात्तर्हि फलं भवति -

A अतिवृष्टिः

B सुवृष्टिः

C उपद्रवः

D धननाशः

Q.No: 144 अपांवत्सः तारकः स्थितो भवति -

A धनिष्ठायाः उत्तरे

B चित्रायाः उत्तरे

C स्वात्याः उत्तरे

D कृतिकायाः उत्तरे

Q.No: 145 स्वातीनक्षत्रगतश्चन्द्रः यदि भवेत्तर्हि पर्वतेषु हिमपातो भवति -

A माघकृष्णसप्तम्याम्

B आषाढशुक्लसप्तम्याम्

C वैशाखशुक्लनवम्याम्

D माघकृष्णैकादश्याम्

Q.No: 146

यदि रोहिणीस्वात्याषाढीनक्षत्राणां योगे दक्षिणदिक्वायुः प्रवहति तर्हि फलम्भवति -

- A अतिवृष्टिः
- B उत्तमवृष्टिः
- C अल्पवृष्टिः
- D मध्यमवृष्टिः

Q.No: 147 आषाढीपूर्णिमायां सूर्यास्ते कस्य कोणस्य वायुः प्रवहेत् येनोत्तमं धान्यम्भवति ? -

- A ईशानकोणस्य
- B आग्नेयकोणस्य
- C नैऋत्यकोणस्य
- D वायव्यकोणस्य

Q.No: 148 बृहत्कायजलीयजीवानामाघातेन भूकम्पो भवति -

- A वसिष्ठमतेन
- B पराशरमतेन
- C गर्गमतेन
- D काश्यपमतेन

Q.No: 149

या विस्ताररहिता दीर्घा सोच्यते -

- A रेखा
B बिन्दुः
C गोलः
D वृत्तम्

Q.No: 150 पूर्वापरोदयास्तसूत्रयोरन्तरं कथ्यते -

- A अग्रा
B कुज्या
C अन्त्या
D दयुज्या

Q.No: 151 भूकेन्द्रशङ्कुमूलयोरन्तरम्भवति -

- A दृग्ज्या
B शङ्कुः
C लम्बनम्
D चरः

Q.No: 152

	चलो भवति -
A	बिन्दुः
B	गोलः
C	खमध्यः
D	रेखा

Q.No: 153	पितृणां निवासस्थानं भवति -
A	सूर्योर्ध्वम्
B	चन्द्रोर्ध्वम्
C	भौमोर्ध्वम्
D	मेरोर्ध्वम्

Q.No: 154	दक्षिणोत्तरगोलयोः विभाजकं वृत्तमस्ति -
A	कालवृत्तम्
B	कदम्बवृत्तम्
C	अपमवृत्तम्
D	अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 155	
-----------	--

वेदाङ्गज्योतिषस्य टीकाकारोऽस्ति -

- A कमलाकरः
- B पद्माकरः
- C दिवाकरः
- D सोमाकरः**

Q.No: 156 पञ्चसिद्धान्तिकाकारोऽस्ति -

- A लल्लाचार्यः
- B आर्यभटः
- C वराहमिहिरः**
- D कल्याणदत्तः

Q.No: 157 वराहमिहिरस्य जनकोऽस्ति -

- A आदित्यदासः**
- B प्रजापतिदासः
- C दिवाकरदासः
- D माधवप्रकाशदासः

Q.No: 158 प्रथमार्यभट्टस्य जन्मशकोऽस्ति -

- A

	421
B	498
C	398
D	332

Q.No: 159	पृथिव्याः दैनन्दिनीगतिं प्रथमतया प्रतिपादितवान् -
A	लल्लः
B	आर्यभटः
C	वराहमिहिरः
D	भास्करः

Q.No: 160	ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तस्य कर्त्तास्ति -
A	लल्लः
B	आर्यभटः
C	ब्रह्मगुप्तः
D	वराहमिहिरः

Q.No: 161	खण्डखाद्यस्यारबीभाषानुवादोऽस्ति -
A	सिन्धुदः
B	

मेषूरणः

C अल-अरकन्दः

D लेयकन्दः

Q.No: 162 करणकुतूहलं लिखितम् -

A लल्लेन

B भास्करेण

C ब्रह्मगुप्तेन

D वराहमिहिरेण

Q.No: 163 सर्वप्रथमं भास्करेण यः संस्कारः प्रतिपादितः सोऽस्ति -

A भुजान्तरः

B मध्यमान्तरः

C उदयान्तरः

D वेलान्तरः

Q.No: 164 धीकोटिकरणग्रन्थः रचितः -

A भास्करेण

B शेखरेण

C	श्रीधरेण
D	श्रीपतिना

Q.No: 165	रत्नमालाग्रन्थस्य सम्बन्धोऽस्ति -
A	मुहूर्तेन सह
B	जातकेन सह
C	गणितेन सह
D	शकुनेन सह

Q.No: 166	ग्रहलाघवे गणितारम्भस्य शकवर्षमस्ति -
A	1424
B	1244
C	1345
D	1442

Q.No: 167	लघुचिन्तामणिग्रन्थस्य रचयितास्ति -
A	लल्लः
B	गणेशदैवज्ञः
C	ब्रह्मगुप्तः

D नीलकण्ठः

Q.No: 168 ताजिकनीलकण्ठीग्रन्थस्य शकवर्षमस्ति -
A 1444
B 1509
C 1555
D 1559

Q.No: 169 कमलाकरेण खण्डनं कृतम् -
A बेलान्तरस्य
B भुजान्तरस्य
C मध्यमान्तरस्य
D उदयान्तरस्य

Q.No: 170 कमलाकरेण सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य रचना कृता -
A उज्जयिन्याम्
B प्रयागराजे
C काश्याम्
D नासिके

Q.No: 171 ज्योतिर्गणितग्रन्थस्य रचना कृता -

- A वेङ्कटेशबापूजीकेतकरेण
- B दामोदर-आप्टेमहोदयेन
- C शङ्करबालकृष्णेनदीक्षितेन
- D केरोपन्तमहाभागेन

Q.No: 172 केतकरेणायनांशस्य गतिः स्वीकृता -

- A 50.9 विकलाः
- B 55.6 विकलाः
- C 50.2 विकलाः
- D 60.2 विकलाः

Q.No: 173 ज्योतिर्गणितस्य गणितारम्भस्य शकवर्षमस्ति -

- A 1720
- B 1800
- C 1820
- D 1874

Q.No: 174

सुधाकरद्विवेदिना पृथिव्याः दैनन्दिनभ्रमणविषयकः विचारः कृतः -

- A दीर्घवृत्तलक्षणे
- B पिण्डप्रभाकरे
- C प्रतिभाबोधके
- D धराभ्रमे

Q.No: 175 वास्तवचन्द्रशृङ्गोन्नतेः रचयितास्ति -

- A केतकरः
- B सुधाकरः
- C दिवाकरः
- D सोमाकरः

Q.No: 176 सुधाकरद्विवेदिमहोदस्य कृतिः नास्ति -

- A पिण्डप्रभाकरः
- B धराभ्रमः
- C गोलीयरेखागणितम्
- D सायनवादः

Q.No: 177

आचार्यशङ्करबालकृष्णदीक्षितस्य जन्मशकाब्दोऽस्ति -

- A 1775
- B 1800
- C 1805
- D 1810

Q.No: 178 बालकृष्णदीक्षितस्य रचना नास्ति -

- A भारतीयज्योतिषम्
- B गणकतरङ्गिणी
- C विद्यार्थीबुद्धिवर्धिनी
- D सृष्टिचमत्कारः

Q.No: 179 ताजिकनीकण्ठीमते वैश्यवर्णोऽस्ति -

- A सूर्यस्य
- B चन्द्रस्य
- C भौमस्य
- D बुधस्य

Q.No: 180 चूडाकर्मसंस्कारे मासः वर्जितोऽस्ति -

A	चैत्रः
B	वैशाखः
C	ज्येष्ठः
D	फाल्गुनः

Q.No: 181 शराकुलाभूमिः भवति -

A	ब्राह्मणी
B	क्षत्रिया
C	वैश्या
D	शूद्रा

Q.No: 182 अपमवृत्तम्भवति -

A	क्रान्तिवृत्तम्
B	समवृत्तम्
C	विषुवद्वृत्तम्
D	अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 183 पलभाजानं क्रियते -

A	
---	--

	सायनतुलादौ
B	सायनवृषादौ
C	सायनमकरादौ
D	सायनकर्कादौ

Q.No: 184 यन्त्रस्यास्य निर्माणं विषुवद्वृत्तीयधरातले भवति -

A	शङ्कुयन्त्रस्य
B	धीयन्त्रस्य
C	राशिवलययन्त्रस्य
D	सम्राटपलभायन्त्रस्य

Q.No: 185 रूपसंयुतं शब्दस्यार्थोऽस्ति -

A	शतयुक्तम्
B	एकयुक्तम्
C	दशयुक्तम्
D	सहस्रयुक्तम्

Q.No: 186 कालसमीकरणस्य पर्यायमस्ति -

A

	वेलान्तरम्
B	मध्यमान्तरम्
C	ध्रुवकदम्बान्तरम्
D	क्रान्त्यक्षयोरन्तरम्

Q.No: 187	दिनमासवर्षयुगादिकानां युगपत्प्रवृत्तिः भवति -
A	मेषार्कतः
B	चैत्रशुक्लप्रतिपदातः
C	चैत्रकृष्णप्रतिपदातः
D	तुलार्कतः

Q.No: 188	चन्द्रग्रहणे सूर्यचन्द्रयोरन्तरम्भवति -
A	भचक्रतुल्यम्
B	भचक्रार्धतुल्यम्
C	सपादभचक्रतुल्यम्
D	पादोनभचक्रतुल्यम्

Q.No: 189	चन्द्रग्रहणे चन्द्रबिम्बं ग्रसितम्भवति -
-----------	--

A	पूर्वतः
B	पश्चिमतः
C	उत्तरतः
D	दक्षिणतः

Q.No: 190 क्रान्तिःशून्या भवति -	
A	सितम्बरमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
B	दिसम्बरमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
C	जूनमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
D	मार्चमासस्य 23 तमे दिनाङ्के

Q.No: 191 इकबालादियोगाः सन्ति -	
A	10
B	12
C	16
D	30

Q.No: 192 सितः नाम अस्ति -	
A	

	सूर्यस्य
B	शुक्रस्य
C	शनेः
D	भौमस्य

Q.No: 193	उत्तरगोले सर्वाल्पदिनं भवति -
A	जनवरीमासस्य चतुर्थे दिनाङ्के
B	जूनमासस्य द्वाविंशतितमे दिनाङ्के
C	अक्टूबरमासस्य दशमे दिनाङ्के
D	दिसम्बरमासस्य द्वाविंशतितमे दिनाङ्के

Q.No: 194	मध्याह्नकालिकशङ्कोः छाया भवति -
A	त्रिज्यातुल्या
B	लम्बज्यातुल्या
C	दयुज्यातुल्या
D	भुजतुल्या

Q.No: 195	विषुवद्भागरेखायाः परिचायिकाऽस्ति -
-----------	------------------------------------

A	पलभायाः
B	उन्नतांशस्य
C	नतांशस्य
D	त्रिज्यायाः

Q.No: 196	ग्रहाणां सायनभोगांशादयः लभ्यन्ते -
A	चक्रयन्त्रेण
B	राशिवलययन्त्रेण
C	क्रान्तिवलययन्त्रेण
D	धीयन्त्रेण

Q.No: 197	लीलावती प्रथमभागोऽस्ति -
A	सिद्धान्तशिरोमणेः
B	करणकुतूहलस्य
C	सूर्यसिद्धान्तस्य
D	सिद्धान्तशेखरस्य

Q.No: 198	भास्कराचार्येण मध्यमग्रहस्य बीजसंस्कारः स्वीकृतः -
-----------	--

A	राजमृगाङ्कतः
B	ब्रह्मस्फुटसिद्धान्तः
C	करणचूडामणितः
D	शिष्यधीवृद्धिदतन्त्रतः

Q.No: 199	सुधाकरद्विवेदीमहोदयस्य वास्तुविषयकः ग्रन्थोऽस्ति -
A	द्युचरचारः
B	कुण्डसारः
C	धराभ्रमः
D	पिण्डप्रभाकरः

Q.No: 200	श्रीपतेः रचनाऽस्ति -
A	ग्रहलाघवः
B	करणकुतूहलः
C	रत्नमाला
D	भावकुतूहलम्